YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

4 päivänä maaliskuuta 2004 *

Asiassa C-264/02,

jonka Tribunal d'instance de Vienne (Ranska) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Cofinoga Mérignac SA

vastaan

Sylvain Sachithanathan

ennakkoratkaisun kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 22 päivänä joulukuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 87/102/ETY (EYVL 1987, L 42, s. 48), sellaisena kuin se on muutettuna 22.2.1990 annetulla neuvoston direktiivillä 90/88/ETY (EYVL L 61, s. 14), tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä hoitava P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. W. A. Timmermans ja S. von Bahr,

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Múgica Arzamendi,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Cofinoga Mérignac SA, edustajanaan avocat J.-J. Gatineau,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja R. Loosli Surrans,

— Belgian hallitus, asiamiehenään A. Snoecx,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään P. Ormond ja J. Turner,

— komissio, asiamiehinään M.-J. Jonczy ja M. França,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Cofinoga Mérignac SA:n, edustajanaan J.-J. Gatineau, Ranskan hallituksen, asiamiehenään C. Lemaire, ja komission, asiamiehenään M.-J. Jonczy, 3.7.2003 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.9.2003 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal d'instance de Vienne on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 5.7.2002 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18.7.2002, EY 234 artiklan nojalla neljä ennakkoratkaisukysymystä kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 22 päivänä joulukuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 87/102/ETY (EYVL 1987, L 42, s. 48), sellaisena kuin se on muutettuna 22.2.1990 annetulla neuvoston direktiivillä 90/88/ETY (EYVL L 61, s. 14; jäljempänä direktiivi), tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Ranskan oikeuden mukaan perustettu yhtiö Cofinoga Mérignac SA (jäljempänä Cofinoga) ja Sylvain Sachithanathan ja jossa on kyse viimeksi mainitun henkilön ja kyseisen yhtiön välillä tehdyn luottosopimuksen nojalla suoritettavien summien maksamisesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiiviä sovelletaan sen 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan luottosopimukseen, jolla tarkoitetaan sopimusta, jonka mukaan "luotonantaja myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle luottoa maksun lykkäyksen, lainan tai muun sellaisen taloudellisen järjestelyn muodossa".

4 Direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä direktiiviä ei sovelleta:

— —

e) luottoon, jonka luotto- tai rahoituslaitos myöntää ennakkonostoina muulta avistatililtä kuin luottokorttitililtä.

Tällaisiin luottoihin sovelletaan kuitenkin 6 artiklan säännöksiä.

— — ."

5 Direktiivin 3 artiklassa säädetään, että jokaisessa ilmoituksessa, jossa tarjotaan luottoa ja jossa mainitaan korkokanta tai jokin luotosta aiheutuvia maksuja tarkoittava luku, on myös mainittava todellinen vuosikorko.

6 Direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Luottosopimus on tehtävä kirjallisesti. Kuluttajalle on annettava kirjallinen sopimuskappale.

2. Kirjallisessa sopimuksessa on mainittava:

a) todellinen vuosikorko;

b) ehdot, joiden nojalla todellista vuosikorkoa voidaan muuttaa.

Jos todellista vuosikorkoa ei voida ilmoittaa, kuluttajalle on annettava kirjallisessa sopimuksessa riittävät tiedot. Niihin on sisällytettävä ainakin 6 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetut tiedot."

7 Direktiivin 1 a artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että todellinen vuosikorko lasketaan liitteessä olevan matemaattisen kaavan avulla. Saman artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaan todellinen vuosikorko on laskettava silloin, "kun luottosopimus tehdään".

8 Direktiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Edellä 2 artiklan 1 kohdan e alakohdassa säädetyn poikkeuksen estämättä kuluttajalle on silloin, kun on sovittu luotosta, jonka luotto- tai rahoituslaitos myöntää ennakkonostoina muulta avistatililtä kuin luottokorttitililtä, ilmoitettava joko sopimusta tehtäessä tai sitä ennen:

— mahdollinen luottoraja,

— vuotuinen korkokanta ja maksut, jotka veloitetaan sopimuksen tekemisestä lähtien, sekä ehdot, joiden perusteella niitä voidaan muuttaa,

— sopimuksen irtisanomisehdot.

Tiedot on vahvistettava kirjallisesti.

2. Lisäksi kuluttajalle on sopimuksen voimassaoloaikana ilmoitettava kaikista vuotuista korkokantaa tai veloitettavia maksuja koskevista muutoksista silloin, kun tällaisia muutoksia tapahtuu. — —

— — ."

Kansallinen lainsäädäntö

9 Kulutusluottoja koskevat tärkeimmät säännökset ovat kuluttajansuojalain L.311-1–L.311-37 §:ssä. Pääasian kannalta ovat merkityksellisiä seuraavat säännökset:

L.311-8 §:

"Luottosopimukset — — on tehtävä kahtena kappaleena luotonsaajalle annettavasta luottotarjouksesta ilmenevien ehtojen mukaisesti — — ."

L.311-9 §:

"Kun kyse on luotosta, jota käytetään joko luottokortin avulla tai ilman sitä ja joka antaa luotonsaajalle mahdollisuuden käyttää myönnettyä luottoa erissä valitseminaan ajankohtina, luotonantajalla on velvollisuus tehdä luottotarjous vain alkuperäisestä sopimuksesta.

Luottotarjouksessa on ilmoitettava, että sopimus on voimassa yhden vuoden ja että sen voimassaoloa voidaan jatkaa ja että luotonantajan on kolmea kuukautta ennen voimassaolon päättymistä ilmoitettava sopimuksen voimassaolon jatkamisen edellytykset. — — "

L.311-10 §:

"Luottotarjouksessa

— —

2) on mainittava luoton määrä — — ja tarvittaessa sen todellinen vuosikorko ja korkojen lisäksi veloitettavien kiinteiden maksujen kokonaismäärä — —

— — ."

L.311-37 §:

"Tribunal d'instance on toimivaltainen ratkaisemaan tämän luvun soveltamiseen liittyvät riidat. Kanne on nostettava kanteennosto-oikeuden menettämisen uhalla kahden vuoden kuluessa sen perusteena olevasta tapahtumasta — — ."

10 Kansallisen tuomioistuimen antamien tietojen mukaan luottosopimuksen voimassaolon jatkamista ei Ranskan oikeudessa pidetä alkuperäisen sopimuksen jatkamisena vaan uuden sopimuksen tekemisenä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

11 Cofinoga myönsi 1.7.1993 tehdyllä sopimuksella Sylvain Sachithanathanille yhden vuoden pituisen, vaihtuvakorkoisen ja jatkettavissa olevan luoton, jota voitiin käyttää erissä luottokortilla ja jota maksettiin takaisin kuukausierissä.

12 Lainaerien jäätyä maksamatta Cofinoga haastoi 19.11.2001 Sachithanathanin Tribunal d'instance de Vienneen vaatien, että velallinen velvoitetaan maksamaan jäljellä olevan velan määrä korkoineen ja sopimussakkoineen. Vastaaja ei saapunut oikeuteen.

13 Tribunal d'instance de Vienne kehotti Cofinogaa esittämään selvityksen siitä, että sopimuksen voimassaoloa oli säännönmukaisesti jatkettu kuluttajansuojalain L.311-9 §:ssä säädetyin tavoin alkuperäisen yhden vuoden pituisen voimassaolon päättymisestä lähtien.

14 Tutustuttuaan Cofinogan esittämiin huomautuksiin Tribunal d'instance de Vienne päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko direktiivejä [87/102/ETY] ja [90/88/ETY] tulkittava siten, että niissä asetetaan kansallisille tuomioistuimille velvollisuus suosia sellaista kansallisen oikeuden tulkintaa, jonka mukaan kulutusluottoja myöntävien elinten on annettava kuluttajan asemassa olevalle luotonottajalle kirjallisesti tiedoksi voimassa oleva todellinen vuosikorko ennen jokaista sellaisen määräajoin jatkettavissa olevan luottosopimuksen voimassaolon jatkamista, jonka korko on määrätty vaihtuvaksi?

2) Onko näitä direktiivejä tulkittava siten, että niissä asetetaan kansallisille tuomioistuimille velvollisuus suosia sellaista kansallisen oikeuden tulkintaa, jonka mukaan kulutusluottojen myöntäjien on ennen jokaista tällaisen sopimuksen voimassaolon jatkamista ilmoitettava kuluttajalle sopimuslauseke, jonka mukaan kyseinen todellinen vuosikorko on vaihtuva?

3) Onko näitä direktiivejä tulkittava siten, että kansallisten tuomioistuinten on niiden mukaisesti suosittava sellaista kansallisen oikeuden tulkintaa, jonka mukaan kansalliset tuomioistuimet voivat luotonantajan nostamaa suorituskannetta tutkiessaan ottaa ilman ajallista rajoitusta huomioon viran puolesta tai kuluttajan esittämänä pätemättömyysperusteen, jonka mukaan kulutusluottosopimus on tehty tai sitä on jatkettu sääntöjenvastaisella tavalla, eli esimerkiksi perusteen, jonka mukaan sopimuksessa ei mainita todellista vuosikorkoa?

4) Jos vastaus on kieltävä, onko kyseisiä direktiivejä tulkittava siten, että kansallisten tuomioistuinten on niiden mukaisesti suosittava sellaista kansallisen oikeuden tulkintaa, jonka mukaan kansalliset tuomioistuimet voivat olla soveltamatta sellaista kansallisen oikeuden säännöstä, jonka mukaan yleisestä sääntelystä poikkeavan määräajan päätyttyä kuluttaja ei saa esittää eikä tuomioistuin saa viran puolesta ottaa huomioon pätemättömyysperustetta, jonka mukaan kulutusluottosopimus on tehty tai sitä on jatkettu sääntöjenvastaisella tavalla, koska tämän määräajan soveltamisella rajoitettaisiin poikkeuksellisesti kuluttajan kanneoikeuksia ja koska kuluttajansuojan tehokkuutta loukattaisiin?"

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen ja toinen ennakkoratkaisukysymys

15 Kahdella ensimmäisellä ennakkoratkaisukysymyksellä kansallinen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti selvittää, onko direktiiviä tulkittava siten, että joka kerta, kun luottokortin avulla erissä käytettävää, kuukausierinä takaisin maksettavaa vaihtuvakokorkoista luottoa koskevan määräaikaisen luottosopimuksen voimassaoloa jatketaan ehtojen pysyessä muuttumattomina, luotonantajalla on velvollisuus ilmoittaa luotonsaajalle kirjallisesti voimassa oleva todellinen vuosikorko ja ne ehdot, joiden nojalla sitä voidaan muuttaa.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

16 Cofinoga ja Ranskan hallitus katsovat, että näihin kysymyksiin on vastattava kieltävästi. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus yhtyy tähän näkemykseen ainakin siinä tapauksessa, että sopimuksen uudistamista voidaan pitää alkuperäisen sopimuksen voimassaolon jatkamisena.

17 Niiden mukaan silloin, kun kyse on riidanalaisen sopimuksen kaltaisesta sopimuksesta, direktiivin 4 artiklassa luotonantajalle asetettu ilmoittamisvelvollisuus ei ole voimassa sopimuksen voimassaoloa jatkettaessa. Tältä osin ne nojautuvat sekä direktiivin 4 artiklan sanamuotoon, josta niiden mukaan ilmenee, että siinä tarkoitetaan sopimuksentekoajankohtaa, että kyseisen artiklan tavoitteeseen, joka niiden mukaan on se, että kuluttaja voisi arvioida luoton hinnan ja verrata sitä muihin tarjouksiin ennen sopimuksen tekoa.

18 Cofinoga ja Ranskan sekä Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset katsovat, vaikkakin eri syistä, että myöskään luotonantajalle direktiivin 6 artiklan perusteella kuuluvaa ilmoittamisvelvollisuutta ei voida soveltaa pääasiassa. Cofinoga ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsovat tämän soveltamatta jättämisen johtuvan siitä, että tätä säännöstä sovelletaan ainoastaan ennakkonostoihin muulta avistatililtä kuin luottokorttitililtä, eikä riidanalainen sopimus kuulu tähän ryhmään. Ranskan hallituksen mielestä direktiivin 6 artiklassa säädetään yleisesti sovellettavasta järjestelmästä, joka on sovellettavissa kaikkiin direktiivin soveltamisalaan kuuluviin sopimuksiin mutta joka koskee yksinomaan sellaista tilannetta, jossa sopimusta on muutettu ja joka ei sen mukaan vastaa niitä olosuhteita, joissa riidanalaisen sopimuksen voimassaoloa on jatkettu.

19 Belgian hallitus ja komissio puolestaan ehdottavat, että kahteen ensimmäisen kysymykseen vastattaisiin myöntävästi.

20 Belgian hallitus toteaa Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen esittämää varauksellista näkemystä edelleen kehitellessään, että luottosopimuksen voimassaolon jatkamista pidetään Ranskan oikeudessa uuden sopimuksen tekemisenä. Sen mukaan tästä seuraa, että luotonantajan on annettava direktiivin 4 artiklassa säädetyt tiedot aina, kun sopimuksen voimassaoloa jatketaan.

21 Komissio katsoo, että direktiivin 4 ja 6 artiklassa säädetään yleisesti sovellettavasta järjestelmästä ja että niitä on näin ollen sovellettava samanaikaisesti. Se muistuttaa, että sopimus on 4 artiklan mukaan laadittava kirjallisesti ja siinä on mainittava todellinen vuosikorko ja että kuluttajalle on 6 artiklan mukaan sopimuksen voimassaoloaikana ilmoitettava vuotuisen korkokannan muutoksista tai muutoshetkellä veloitettavista maksuista, ja päättelee tästä, että kuluttajalle on ilmoitettava joka kerta ennen sopimuksen voimassaolon jatkamista korkokannan muutoksista.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

22 Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset huomioon ottaen ensin on tutkittava, onko direktiivin 4 artiklaa tulkittava siten, että luotonantajan on ilmoitettava kuluttajalle todellinen vuosikorko, jos luottosopimuksen voimassaoloa jatketaan sen ehtojen pysyessä muuttumattomina.

23 Direktiivin 4 artiklasta ei nimenomaisesti ilmene, minä ajankohtana siinä säädetty ilmoitus on annettava kuluttajalle. Tämän säännöksen rakenne ei kuitenkaan jätä tässä suhteessa epäilyksen varaa. Koska direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, että luottosopimus on tehtävä kirjallisesti ja että siinä on mainittava todellinen vuosikorko ja ehdot, joiden nojalla sitä voidaan muuttaa, siinä viitataan selvästi luottosopimuksen tekoajankohtaan. Tätä näkemystä tukee direktiivin 1 a artikla, jossa vahvistetaan todellisen vuosikoron laskentatapa ja jonka 4 kohdan a alakohdassa täsmennetään, että se on laskettava, "kun luottosopimus tehdään".

24 Koska direktiivin 4 artiklan sanamuodolla sen enempää kuin tällä säännöksellä käyttöön otetun järjestelmän yleisellä rakenteellakaan ei voida tukea tulkintaa, jonka mukaan todellinen vuosikorko olisi ilmoitettava kuluttajalle, kun luottosopimuksen voimassaoloa jatketaan sen ehtojen pysyessä muuttumattomina, on syytä tutkia, edellyttävätkö direktiivin yleiset tavoitteet sitä, että kuluttajalle ilmoitetaan tästä tuona ajankohtana.

25 Tältä osin on syytä muistuttaa, että kuten direktiivin perustelukappaleista ilmenee, sen antamisella on ollut kaksi tavoitetta, joita ovat toisaalta kulutusluottoja koskevien yhteismarkkinoiden luominen (kolmas, neljäs ja viides perustelukappale) ja toisaalta tällaisia luottoja ottavien kuluttajien suojaaminen

(kuudes, seitsemäs ja yhdeksäs perustelukappale) (asia C-208/98, Berliner Kindl Brauerei, tuomio 23.3.2000, Kok. 2000, s. I-1741, 20 kohta).

26 Luoton kokonaiskustannusten ilmoittaminen kuluttajalle siten, että korkokanta on laskettu yhden ainoan matemaattisen kaavan mukaisesti, on tässä suhteessa oleellisen tärkeää. Tällä ilmoittamisella, jonka direktiivin 3 artiklan mukaan on tapahduttava jo ilmoitteluvaiheessa, myötävaikutetaan markkinoiden avoimuuteen, koska kuluttajalla on sen avulla mahdollisuus vertailla luottotarjouksia. Toisaalta kuluttajalla on sen ansiosta mahdollisuus arvioida sitoumuksensa ulottuvuutta.

27 Näiden tavoitteiden valossa, ja kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 53 kohdassa, on selvää, että kyseinen tieto on erityisen hyödyllinen, jos se ilmoitetaan kuluttajalle sopimuksen tekemistä edeltävän ratkaisevan vaiheen aikana. Myöhemmässä vaiheessa, kuten jatkettaessa sopimusta ehtojen pysyessä muuttumattomina, tämä tieto, joka jo on ilmoitettu, ei näytä enää niin olennaiselta.

28 Tästä seuraa, että koska tältä osin ei ole olemassa nimenomaista säännöstä ja koska olemassa ei ole sellaisia seikkoja, joiden nojalla voitaisiin päätellä, että direktiivin 4 artiklaa pitää direktiivin yleisen rakenteen tai tavoitteiden nojalla tulkita laajentavasti, tätä artiklaa ei voida tulkita siten, että luotonantajalla olisi velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle todellinen vuosikorko, kun luottosopimuksen voimassaoloa jatketaan sen ehtojen pysyessä muuttumattomina.

29 Se seikka, että kansallisen tuomioistuimen antamien tietojen mukaan luottosopimuksen voimassaolon jatkamista ei Ranskan oikeudessa pidetä alkuperäisen

sopimuksen jatkamisena vaan uuden sopimuksen tekemisenä, ei vaikuta tähän päätelmään. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 43 kohdassa todennut, direktiivin yhdenmukaistamistavoite häviäisi kokonaan, jos sen säännöksiä pitäisi tulkita ottaen huomioon jonkin jäsenvaltion kansallisen oikeuden erityispiirteet.

30 Direktiivin 4 artiklan tulkinta huomioon ottaen on seuraavaksi tutkittava, onko direktiivin 6 artiklaa tulkittava siten, että luotonantajan on ilmoitettava kuluttajalle todellinen vuosikorko, jos luottosopimuksen voimassaoloa jatketaan sen ehtojen pysyessä muuttumattomina.

31 Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset huomioon ottaen ensin on määritettävä tämän säännöksen soveltamisala.

32 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "edellä 2 artiklan 1 kohdan e alakohdassa säädetyn poikkeuksen estämättä kuluttajalle on silloin, kun on sovittu luotosta, jonka luotto- tai rahoituslaitos myöntää ennakkonostoina muulta avistatililtä kuin luottokorttitililtä", ilmoitettava, "joko sopimusta tehtäessä tai sitä ennen", jäljempänä tässä säännöksessä mainitut sopimuksen erityisehdot. Saman artiklan 2 kohdassa lisätään, että "lisäksi kuluttajalle on sopimuksen voimassaoloaikana ilmoitettava kaikista vuotuista korkokantaa tai veloitettavia maksuja koskevista muutoksista silloin, kun tällaisia muutoksia tapahtuu". Näin 6 artiklan sanamuodosta ilmenee selvästi, että 2 kohdassa tarkoitetaan samoja sopimuksia kuin 1 kohdassa.

33 Niin direktiivin 2, 4 ja 6 artiklan sanamuodosta kuin näillä säännöksillä käyttöön otetun järjestelmän yleisestä rakenteestakin ilmenee yhtä selvästi, että direktiivin 6 artiklalla ilmaistaan erityissääntö, jota sovelletaan vain yhteen sopimustyyppiin, joka lisäksi ei kuulu direktiivin yleisten säännösten soveltamisalaan.

34 Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan e alakohdassa nimittäin suljetaan tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle luotot, jotka on myönnetty ennakkonostoina muulta avistatililtä kuin luottokorttitililtä. Kun kyse on avistatililtä tehtävinä ennakkonostoina myönnetyistä luotoista, luotonantajan on direktiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaan annettava kuluttajalle tietoja, joista ei säädetä tämän direktiivin 4 artiklassa, kun taas 6 artiklan 1 kohdan mukaan luotonantajan on annettava kuluttajalle siinä luetellut tiedot, joiden joukossa ei ole todellista vuosikorkoa.

35 Lisäksi direktiivin 4 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että jos todellista vuosikorkoa ei voida ilmoittaa sopimusta tehtäessä, kuluttajalle on annettava kirjallisessa sopimuksessa "riittävät tiedot", joihin on sisällyttävä "ainakin 6 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetut tiedot". Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 73 kohdassa todennut, tällainen nimenomainen maininta ei olisi tarpeen, jos 6 artiklaa sovellettaisiin ilman muuta kaikkiin direktiivin soveltamisalaan kuuluviin sopimuksiin.

36 Tästä seuraa, että direktiivin 6 artiklaa sovelletaan vain siinä erityisesti tarkoitettuihin sopimuksiin eli luottoihin, jotka on myönnetty ennakkonostoina muulta avistatililtä kuin luottokorttitililtä.

37 On kiistatonta, ettei riidanalainen sopimus kuulu tähän ryhmään.

38 Näin ollen direktiivin 6 artiklassa säädetyllä järjestelmällä ei voi olla merkitystä päätettäessä, minkälainen tiedonantovelvollisuus luotonantajalla on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa.

39 Edellä esitettyjen seikkojen valossa ensimmäiseen ja toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava siten, että direktiivissä ei edellytetä, että joka kerta, kun luottokortin avulla erissä käytettävää, kuukausierinä takaisinmaksettavaa vaihtuvakorkoista luottoa koskevan määräaikaisen luottosopimuksen voimassaoloa jatketaan ehtojen pysyessä muuttumattomina, luotonantajalla olisi velvollisuus ilmoittaa luotonsaajalle kirjallisesti voimassa oleva todellinen vuosikorko ja ne ehdot, joiden nojalla sitä voidaan muuttaa.

Kolmas ja neljäs ennakkoratkaisukysymys

40 Ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annettu vastaus huomioon ottaen kolmanteen ja neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

41 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan, Belgian ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Tribunal d'instance de Viennen 5.7.2002 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 22 päivänä joulukuuta 1986 annetussa neuvoston direktiivissä 87/102/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 22.2.1990 annetulla neuvoston direktiivillä 90/88/ETY, ei edellytetä, että joka kerta, kun luottokortin avulla erissä käytettävää, kuukausierinä takaisin maksettavaa vaihtuvakorkoista luottoa koskevan määräaikaisen luottosopimuksen voimassaoloa jatketaan

ehtojen pysyessä muuttumattomina, luotonantajalla olisi velvollisuus ilmoittaa luotonsaajalle kirjallisesti voimassa oleva todellinen vuosikorko ja ne ehdot, joiden nojalla sitä voidaan muuttaa.

Jann Timmermans von Bahr

Julistettiin Luxemburgissa 4 päivänä maaliskuuta 2004.

R. Grass V. Skouris

kirjaaja presidentti